

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 11CoP/49/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2114217061
Dátum vydania rozhodnutia: 16. 09. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Fedor Benka
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2015:2114217061.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedu senátu Mgr. Fedora Benku a sudkýň JUDr. Silvie Hýbelovej a Mgr. Renáty Gavalcovej v právnej veci starostlivosti súdu o maloletého J. W., nar. XX.XX.XXXX, bytom u matky, v konaní zastúpeného kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Trnava, dieťa rodičov: matka - Q. W., nar. XX.XX.XXXX, bytom M. XXXX/X, G. a otec - G. F., nar. XX.XX.XXXX, bytom V. H. XXXX/XX, G., o zvýšenie výživného, o odvolaní otca dieťaťa proti rozsudku Okresného súdu Trnava zo dňa 11. mája 2015, č.k. 19P/46/2014-29, t a k t o

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa **p o t v r d z u j e .**

Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

Rozsudkom napadnutým odvolaním súd prvého stupňa zmenil rozsudok Okresného súdu Trnava č.k. 10P/12/2013-54 zo dňa 18.06.2013 v časti bežného výživného na maloletého J. tak, že s účinnosťou od 01.09.2014 uložil otcovi platiť maloletému výživné vo výške 80 eur mesačne a dlžné výživné za obdobie od 01.09.2014 do 11.05.2015 vo výške 280 eur povolil otcovi splatiť v mesačných splátkach po 10 eur spolu s bežným výživným počnúc mesiacom nasledujúcim po právoplatnosti rozsudku pod stratou výhody splátok. O trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

Svoje rozhodnutie súd právne odôvodnil použitím ust. § 62 ods. 2, 3 a 5, § 75 ods. 1, § 77 ods. 1 a § 78 ods. 1 a 3 Zákona o rodine, keď na základe vykonaného dokazovania mal preukázané, že od poslednej úpravy vyživovacej povinnosti došlo k podstatnej zmene pomerov u maloletého J., ktorý začal od septembra 2014 navštevovať základnú školu, preto súd zvýšil vyživovaciu povinnosť otca voči maloletému s účinnosťou od 01.09.2014, keď nástupom maloletého do školy sa zvýšili výdavky na zabezpečenie základných potrieb maloletého ako je oblečenie, školské pomôcky, poplatky v škole (obedy, návšteva družiny), zvýšili sa i výdavky na výživu maloletého, ktorý je starší o dva roky. Matka bola v čase poslednej úpravy výživného zamestnaná s priemerným čistým mesačným príjmom 380 eur, teda jej príjem je v súčasnosti vyšší približne o 180 eur. Otec bol nezamestnaný, poberal dávky v hmotnej núdzi vo výške 62,50 eur a vykonával aktivačné práce so zárobkom 20 eur mesačne. V súčasnosti je otec stále nezamestnaný, podľa jeho tvrdenia je evidovaný na úrade práce a poberať dávky v hmotnej núdzi, čo však nebolo v konaní preukázané, keď zo správy Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Trnava zo dňa 18.12.2014 vyplýva, že otec nie je v evidencii uchádzačov o zamestnanie, predchádzajúca evidencia bola od 22.10.2008 do 14.05.2013, otec nepoberá ani štátne dávky. Vzhľadom na uvedené súd pri rozhodovaní vychádzal s poukazom na ust. § 75 ods. 1 Zákona o rodine zo skutočnosti, že otec dlhodobo nepracuje, nie je evidovaný ani na úrade práce, čím si znižuje možnosť nájsť si prácu s pravidelným zárobkom, napriek tomu, že má pravidelné výdavky - výživné na maloleté dieťa. Súd

nezistil žiadne skutočnosti, ktoré by bránili otcovi zamestnať sa. Podľa názoru súdu otec ani nemá záujem sa zamestnať, keď ako vyplýva z jeho výpovede zo dňa 18.06.2013 v konaní vedenom pod sp. zn. 10P/12/2013, po skončení strednej školy nikdy nepracoval. Skutočnosť, že bol vo výkone trestu, čo mu sťažuje možnosť nájsť si prácu, súd považoval za účelové tvrdenie otca, napokon uvedené si privodil sám a táto skutočnosť nemôže byť na úkor vyživovacej povinnosti voči maloletému dieťaťu. Preto súd pri určení výživného vychádzal z čistej minimálnej mzdy, ktorá v roku 2014 bola vo výške 304,84 eur (Nariadenie vlády SR č. 321/2013 Z.z.) a v súčasnosti je čistá minimálna mzda vo výške 326,78 eur (Nariadenie vlády SR č. 297/2014 Z.z.), ktorú by otec dosahoval v prípade, ak by sa zamestnal, v čom mu nič nebráni. Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti súd zvýšil vyživovaciu povinnosť otca v rozsahu tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku, keď podľa názoru súdu takto určená vyživovacia povinnosť zodpovedá citovaným zákonným ustanoveniam, teda odôvodneným potrebám maloletého, ako i zárobkovým možnostiam povinného - otca. Nakoľko výživné bolo zvýšené späť od 01.09.2014, otcovi vzniklo dlžné výživné za obdobie od 01.09.2014 do 11.05.2015 vo výške 280 eur (8 mesiacov - september 2014 až apríl 2015 krát 35 eur, t.j. suma, o ktorú bolo výživné zvýšené). Dlžné výživné vzhľadom na jeho výšku, súd povolil otcovi v súlade s ustanovením § 160 ods. 1 O.s.p., splácať v mesačných splátkach tak, ako je to uvedené vo výroku tohto rozsudku. O trovách konania súd rozhodol v súlade s ust. § 146 ods. 1 písm. a) O.s.p. tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania, nakoľko v danej veci išlo o konanie ktoré možno začať i bez návrhu.

Proti rozsudku súdu prvého stupňa podal v zákonnej lehote odvolanie otec dieťaťa, ktorý navrhol napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie, alternatívne napadnutý rozsudok zmeniť a návrh na zvýšenie výživného zamietnuť. Odvolanie odôvodnil tým, že súd prvého stupňa nedostatočne zistil skutkový stav a na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam. Súd nesprávne konštatoval, že jeho úmyslom je nehľadať si zamestnanie a tak znížiť možnosť plniť si vyživovaciu povinnosť voči synovi. Nie je pravdou, že sa nesnažil nájsť si zamestnanie, ktorým by mohol prispievať na výživu syna J. a taktiež zlepšiť svoju životnú úroveň. Uviedol, že si je vedomý vyživovacej povinnosti voči maloletému J. a v žiadnom prípade sa nikdy nevzdal bez dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu a ani na seba nezobral neprimerané majetkové riziká. Od roku 2008 sa snažil nájsť si prácu prostredníctvom ÚPSVaR, pričom každý, Úradom práce odporučený zamestnávateľ s ním po dobu 6 rokov odmietol uzatvoriť pracovný pomer z dôvodu výkonu trestu odňatia slobody v roku 2005. Preto sa takmer po šiestich neúspešných rokoch rozhodol o vyradenie z evidencie uchádzačov o zamestnanie, čo však neznamená, že si prácu nehľadá. Taktiež poukázal na to, že od 14.01.2005 je dlhodobo chorý, o čom priložil lekársku správu, pričom koncom roka podstúpi operáciu, čo taktiež komplikuje jeho schopnosť nájsť si v súčasnosti akúkoľvek prácu. Jeho dlhodobo zlý zdravotný stav mu neumožňoval zúčastňovať sa na pojednávaní v roku 2015, o čom súdu doručil PN a ospravedlnenia na pojednávanie. Prvostupňový súd napriek jeho neprítomnosti ukončil dokazovanie bez poskytnutia mu možnosti navrhnuť ďalšie dôkazy a skutočnosti dôležité k rozhodnutiu. Postupom súdu prvého stupňa mu bolo odňaté právo zúčastniť sa pojednávania, oboznámiť sa s obsahom spisu, zúčastniť sa vykonávania dôkazov a vypočuť si prednesy matky maloletého a následne sa k ním vyjadriť a prípadne navrhnúť, označiť a predložiť ďalšie dôkazy. Jeho mesačný príjem je 62 eur a je dlhodobo práceneschopný.

K odvolaniu otca dieťaťa sa písomne vyjadrila matka maloletého a kolízny opatrovník, ktorí navrhli napadnutý rozsudok z dôvodu vecnej správnosti potvrdiť.

Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O.s.p.) po zistení, že odvolanie podala včas oprávnená osoba - účastník konania (§ 201 a § 204 ods. 1 O.s.p.), proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 201 a § 202 O.s.p.), na nariadenom odvolacom pojednávaní (§ 214 ods. 1 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok, ako aj konanie mu predchádzajúce bez ohľadu na rozsah a dôvody odvolania (§ 212 ods. 2 písm. a) O.s.p. v spojení s § 81 ods. 1 O.s.p.) a dospel k záveru, že odvolanie otca dieťaťa nie je dôvodné, pretože napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa je vecne správny.

Predmetom konania vedeného na súde prvého stupňa pod sp. zn. 19P/46/2014 je zvýšenie výživného na maloletého J., nar. XX.XX.XXXX. Rozsudkom napadnutým odvolaním súd prvého stupňa zmenil rozsudok Okresného súdu Trnava č.k. 10P/12/2013-54 zo dňa 18.06.2013 v časti bežného výživného na maloletého J. tak, že s účinnosťou od 01.09.2014 uložil otcovi platiť maloletému výživné vo výške 80 eur mesačne a dlžné výživné za obdobie od 01.09.2014 do 11.05.2015 vo výške 280 eur povolil otcovi splatiť v mesačných splátkach po 10 eur spolu s bežným výživným počnúc mesiacom nasledujúcim

po právoplatnosti rozsudku pod stratou výhody splátok. O trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

Predmetom odvolacieho konania je preskúmanie správnosti postupu a predmetného rozsudku súdu prvého stupňa.

Odvolací súd po preskúmaní napadnutého rozsudku, ako aj celého obsahu spisového materiálu dospel k záveru, že súd prvého stupňa vykonal dokazovanie v dostatočnom rozsahu potrebnom pre vyhlásenie rozsudku, na základe vykonaných dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam a vec i správne právne posúdil.

Pri rozhodovaní o zmene výživného je nevyhnutné previesť porovnanie okolností dôležitých pre určovanie výživného tak v dobe skoršieho ako i nového rozhodovania a to na základe spoľahlivých a úplných výsledkov dokazovania. Je pritom potrebné prihliadnuť ku všetkým okolnostiam, ktoré by mohli odôvodniť zmenu výživného, ak sa závažnejším spôsobom prejavia v pomeroch účastníkov v porovnaní s ich pomermi v čase vyhlásenia predchádzajúceho rozsudku. Zmena pomerov pritom môže byť odôvodnená buď subjektívne okolnosťami na strane povinného, resp. oprávneného, alebo objektívne napríklad vývojom životných nákladov. V zmysle valorizačnej klauzuly obsiahnutej v § 78 ods. 3 už vývoj životných nákladov je objektívnou okolnosťou, ktorá sama osebe môže odôvodniť zmenu výšky výživného. Zmena výšky výživného je pritom možná najskôr od času, keď došlo k zmene pomerov.

Konkrétna výška výživného je ovplyvňovaná faktormi jednak na strane výživou oprávneného, jednak na strane povinného. Na strane oprávneného dieťaťa je potrebné skúmať jeho skutočné odôvodnené potreby s ohľadom na zákonnú mieru povinnosti rodiča, ktorá je daná tým, že dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni svojich rodičov. Oprávnené potreby pritom nezahŕňajú iba stravovanie, ale sú dané širšie jednak potrebami bytovými, odevnými, zdravotnými, kultúrnymi a závisia predovšetkým od veku, zdravotného stavu, schopností živiť sa sám, schopností starať sa o seba a podobne. Medzi odôvodnené potreby nepatria len pravidelné mesačné výdavky, ale aj náhodné výdavky, ktoré napríklad súvisia so zdravotným stavom oprávneného ako sú napr. liečebné náklady. Súd na ne musí pri určovaní výživného prihliadnuť. Na strane oprávneného sa tiež skúmajú jeho schopnosti, možnosti a majetkové pomery, existencia a počet iných osôb povinných poskytovať výživu a ich schopnosti, možnosti a majetkové pomery, počet nimi vyživovaných osôb a výška takéhoto výživného ako i vyživovaciu povinnosť iných povinných voči týmto osobám. Na strane povinného rodiča je nevyhnutné prihliadnuť na okruh osôb, ktoré sú povinné poskytovať výživné dieťaťu a výšku a spôsob už poskytovaných plnení, kde je potrebné zohľadniť tiež starostlivosť o dieťa a jeho domácnosť. Na strane povinného sa prihliada tiež najmä na jeho schopnosti, teda faktické príjmy, ale i na jeho možnosti, teda na to, čo je objektívne možné, aby zarobil s ohľadom na svoj vek, zdravotný stav, kvalifikáciu, odbornosť, nadanie, vedomosť, zručnosť, pracovné skúsenosti i situáciu na trhu práce. Okrem toho je potrebné vždy vyhodnotiť i majetkové pomery oboch povinných rodičov. Táto kategória zahŕňa jednak majetok rodičov a jednak ich životný štandard, ktorým sa navonok prezentujú. Okrem uvedeného na strane povinného rodiča je vždy potrebné prihliadnuť k počtu, druhu, výške a dôvodnosti iných vyživovacích povinností a zároveň na okruh osôb, ktoré sú povinné týmto oprávneným poskytovať výživné, ich schopnosti, možnosti a majetkové pomery. Súd je povinný prihliadať tiež na zárobkové možnosti povinných rodičov podľa príjmov z obdobia pred zmenou zamestnania vtedy, ak sa preukáže, že to bol rodič, ktorý sa vzdal bez vážneho dôvodu výhodnejšieho zamestnania alebo zárobku. V takom prípade je súd povinný skúmať dôvody, ktoré ho viedli k strate na príjmoch alebo majetku.

Správny bol postup súdu prvého stupňa, ktorý porovnal pomery a okolnosti, z ktorých sa vychádzalo pri ostatnej úprave výživného, s pomermi a okolnosťami v čase nového rozhodovania o výživnom, na základe čoho dospel k správne záveru, že došlo k podstatnej zmene pomerov, ktorá odôvodňovala zmenu predchádzajúceho rozhodnutia. Súd prvého stupňa sa vypořiadal so všetkými podstatnými námietkami otca dieťaťa a vzhľadom na to, že tento ani v odvolacom konaní neuviedol žiadne podstatné skutočnosti, na ktoré by bolo potrebné prihliadnuť, odvolací súd poukazuje na odôvodnenie napadnutého rozsudku súdu prvého stupňa.

Podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Občiansky súdny poriadok upravujúci postup súdu a účastníkov

v občianskom súdnom konaní ústavou zaručené právo osobnej prítomnosti na súdnom konaní zabezpečuje tak, že ukladá súdu, ak zákon neustanovuje inak, nariadiť na prejednanie veci samej pojednávanie a predvolať naň účastníkov konania (§ 115 ods. 1 O.s.p.), a to tak, aby mali dostatok času na prípravu, spravidla najmenej päť dní pred dňom, keď sa má pojednávanie konať. Ak súd nariadi pojednávanie, môže vec prejednať v neprítomnosti riadne predvolaného účastníka len vtedy, ak účastník nepožiadal z dôležitého dôvodu o odročenie pojednávania (§ 101 ods. 2 O.s.p.).

Možnosť prejednať vec v neprítomnosti účastníka, resp. jeho zástupcu treba posudzovať vždy s ohľadom na všetky okolnosti daného prípadu, pričom treba mať na zreteli, že zúčastniť sa pojednávania v právnej veci pred súdom je nezadateľným právom účastníka konania, a to v každom štádiu postupného procesu, pokiaľ zákon neustanovuje inak, ak na tomto svojom práve účastník trvá. Zákon bližšie nešpecifikuje, čo treba považovať za dôležitý dôvod, danosť ktorého bráni súdu prejednať vec v neprítomnosti účastníka.

Obsahom základného práva, zaručujúceho právo každého, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť k všetkým vykonávaným dôkazom, nie je povinnosť súdu vyhovieť akejkolvek jeho žiadosti (prípadne žiadosti jeho advokáta) na odročenie pojednávania.

Podľa § 119 ods. 1 a 3 O.s.p., pojednávanie sa môže odročiť len z dôležitých dôvodov. Ak je dôvodom na odročenia pojednávania zdravotný stav účastníka alebo jeho zástupcu, návrh na odročenie pojednávania musí obsahovať aj vyjadrenie ošetrojúceho lekára, že zdravotný stav účastníka alebo jeho zástupcu neumožňuje účasť na pojednávaní. Za takéto vyjadrenie sa považuje vyjadrenie ošetrojúceho lekára, že účastník alebo jeho zástupca nie je schopný bez ohrozenia alebo závažného zhoršenia zdravotného stavu sa zúčastniť pojednávania.

Z obsahu spisového materiálu vyplynulo, že otec sa opakovanne nezúčastnil pojednávania s tým, že predložil potvrdenie o práceneschopnosti, avšak bez vyjadrenie ošetrojúceho lekára, že jeho zdravotný stav neumožňuje účasť na pojednávaní. Pokiaľ súd prvého stupňa napriek ospravedlneniu otca dieťaťa vec na pojednávaní prejednal a následne i rozhodol, neodňal tým otcovi dieťaťa možnosť konať, keď tento mal právo zúčastniť sa pojednávania, na pojednávaní bol riadne predvolaný, mohol navrhovať dôkazy, prípadne sa i napriek neúčasti na pojednávaní následne oboznámiť s obsahom spisového materiálu a na základe toho reagovať na vyjadrenia matky dieťaťa, ako aj kolízneho opatrovníka, prípadne na v spise sa nachádzajúce dôkazy, uvedené právo však otec dieťaťa nevyužil.

Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 219 ods. 1 O.s.p. z dôvodu vecnej správnosti potvrdil.

O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 146 ods. 1 písm. a) O.s.p., podľa ktorého žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania, ktoré sa mohlo začať i bez návrhu.

Senát krajského súdu uvedený rozsudok prijal pomerom hlasov 3:0, teda jednohlasne.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.